

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1932 kl. 2 e. m.

Utlåtande med anledning av väckt motion om avskrivning av visst belopp utav till ett torrlägningsföretag i Göteborgs och Bohus län utlämnat lån.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 290 av herrar *Olsson* i Berg och *Wallerius* har hemställts, att riksdagen må medgiva, att Kungl. Maj:t må efter den närmare prövning, som kan finnas erforderlig, av det till ett företag avseende torrläggning av vattenskadade marker bland annat tillhörande hemmanet Brattefors i Ljungs socken av Göteborgs och Bohus län 1923 beviljade lån från odlingslånefonden å 26,360 kronor avskriva ett belopp av 7,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, hänvisas till motionen.

Över motionen hava, efter därom av utskottet i vederbörlig ordning gjord framställning, yttranden avgivits den 29 februari 1932 av lantbruksstyrelsen och den 8 mars 1932 av statskontoret.

Av *motionen* inhämtas bland annat följande.

Ifrågavarande företag avsåge torrläggning av vattenskadade marker inom Brattefors, Håle Sörgård, Anfasteröd och Maen i Ljungs socken, Torp, Lissleröd, Hällesås m. fl. hemman i Grinneröds socken, Skräperöd, Roteröd m. fl. hemman i Ödsmåls socken, Svenshögen, Grössby, Sandbacka m. fl. hemman i Ueklums socken, allt i Göteborgs och Bohus län, till vars utförande 1923 beviljats dels statsbidrag från allmänna avdikningsanslaget med 13,170 kronor, dels ock lån från odlingslånefonden med 26,360 kronor. Kostnaden för företaget hade beräknats till 39,587 kronor, och jordförbättringsvärdet i följd av företaget hade uppskattats till omkring 43,000 kronor.

Sedan företaget vederbörligen slutförts och avsynats, hade länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län den 26 februari 1930 fördelat återbetalningsskyldighet för det erhållna lånet.

Företaget omfattande reglering av Bratteforsån å dess sträcka mellan Brattefors damm och sjön Lilla Hällungen samt reglering av vattenståndet i Lilla och Stora Hällungen.

När företaget nu utförts, hade det emellertid visat sig, att detsamma icke kommit att bli till den nytta för delägarna däri, som man avsett och hoppats vinna. Detta i främsta rummet av den anledningen, att en på sin tid av vederbörande häradsrätt fastslagen dämningsskyldighet vid Brattefors damm i själva verket förhindrat torrläggningens genomförande i erforderlig omfattning beträffande den huvudsakliga torrlägningsmarken, belägen vid Bratteforsån. Härtill hade också medverkat viss under åren inträffad sjunkning av denna mark, bestående huvudsakligen av myrmarker.

Ej heller har vederbörlig torrläggning kunnat åstadkommas beträffande markerna vid Stora Hällungen, vars vattennivå i själva verket allt fortfarande låge 60 centimeter över vattennivån i Lilla Hällungen.

I följd av anförda förhållanden hade ställningen för delägarna i företaget nu, när det gällde att återbetala lånet, blivit särdeles bekymmersam. Sålunda utgjorde enligt länsstyrelsens fördelning till återbetalning exempelvis för den obetydliga gården Maden i Ljungs socken om $\frac{3}{28}$ mantal amorteringen under 25 år icke mindre än 258 kronor för år, ett belopp, som ju vore att jämställa med ett arrende för en så pass liten gård. Det vore att märka, att det direkta statsbidraget till företaget utgått med allenast en tredjedel av den beräknade kostnaden, under det att bidraget enligt nu gällande grunder torde kommit att hålla sig vid omkring hälften.

Lantbruksstyrelsen har anfört följande:

Beträffande den i motionen förebragta utredningen angående ifrågavarande företag kunde framhållas, att i arbetsplanen rörande företaget angiven torr läggningseffekt hade beräknats med hänsyn till den lagligen medgivna dämmningsrätten vid Brattefors kvarn. Likaså kunde nämnas, att i arbetsplanen icke varit upptaget något arbete i sundet mellan Lilla och Stora Hällungen, enär vattendraget i denna del redan förut hade tillräckligt stora dimensioner. Enligt förslagsritningarna förefanns icke heller någon nivåskillnad mellan de båda sjöarnas vattenstånd före regleringsarbetets genomförande. Någon förklaring till att efter regleringen kunnat, såsom i motionen uppgives, i sagda del av vattendraget uppkomma en nivåskillnad av 0.6 meter hade icke lämnats av motionärerna.

Vad i övrigt i motionen anförts gäve icke stöd för den uppfattningen, att ifrågavarande företag skulle vara i ekonomiskt avseende sämre ställt än andra liknande företag, vilka hade att amortera till dem beviljade statslån. Sålunda syntes, att döma av motionen, den för företaget beräknade kostnaden icke hava överskridits. Annuiteten å statslånet, uppgående till omkring 21 kronor för hektar av den i företaget ingående marken, kunde visserligen synas för nuvarande förhållanden hög men finge anses vara relativt måttlig, då jämförelse gjordes med de annuiteter av 40 à 60 kronor för hektar, som åvilat intressenterna i vissa andra företag, vilka genom särskilda riksdagsbeslut kommit i åtnjutande av särskilt understöd av statsmedel.

Lantbruksstyrelsen funne sig med hänsyn till det ovan anförda icke kunna tillstyrka bifall till motionen ifråga.

Statskontoret har anslutit sig till vad lantbruksstyrelsen i ärendet uttalat och därför i likhet med styrelsen avstyrkt bifall till motionen.

Med hänsyn till innehållet i lantbruksstyrelsens yttrande, vartill statskontoret anslutit sig, anser sig utskottet icke böra tillstyrka det i motionen framställda förslaget. Utskottet hemställer sålunda,

Utskottet.

att förevarande motion II: 290 ej må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 april 1932.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.